

Yttrande

Handläggare
Jonas Pålsson
Havsmiljöenheten
jonas.palsson@havochovatten.se

Datum 2023-05-16

Dnr 00769-2023

Statens Offentliga Utredningar

Yttrande över Ändrade regler för vattenskotrar (SOU 2022:49)

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) tillstyrker i huvudsak de förslag som lämnas i SOU 2022:49 Ändrade regler för vattenskotrar.

Följande förslag tillstyrks:

- Vattenskotterförordningen ska upphävas
- Generellt förbud för vattenskoterkörning i naturreservat
- Länsstyrelsernas bemyndigande att meddela sjötrafikföreskrifter ska utökas och de ska ges i uppdrag att se över behovet av sjötrafikföreskrifter
- Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska ges möjlighet att meddela föreskrifter om avgifter för handläggning avseende ärenden som rör användning av vattenskotter eller annan liknande vattenfarkost
- Transportstyrelsen ska vara ansvarig för att tillhandahålla information om vattenskotrar och gällande regler
- Antalet brott som ska föranleda återkallelse av förarbeviset för vattenskotter ska utökas
- Transportstyrelsen ska utreda förutsättningarna för ett register för vattenskotrar

HaV anser dock att även de andra skyddsformerna som övriga nationalparker, biotopskyddsområden och Natura 2000-områden bör bedömas på samma sätt som naturreservat och således omfattas av vattenskotterförbudet. Detta för att säkerställa att skyddet av naturvärdena i områdena upprätthålls i väntan på att länsstyrelserna reglerar användningen av vattenskotter genom områdesföreskrifter.

Följande förslag avstyrks:

- Havs- och vattenmyndigheten ska vägleda om hur sjötrafikförordningen (1986:300) kan tillämpas för att inte oacceptabla störningar för människors hälsa och miljön ska uppkomma till följd av vattenskoterkörning

HaV ser positivt på att regelverket för vattenskotrar ses över och att utredningen tagit del av de rekommendationer och slutsatser som HaV presenterade i redovisning av regeringsuppdraget om

vattenskotrar 2013 (<https://www.havochvatten.se/Havs-och-vattenmyndigheten/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/regeringsuppdrag/vattenskotrar-2013.html>).

Havs- och vattenmyndigheten arbetar för att uppnå god status respektive god miljöstatus i våra vatten- och havsområden och för att uppnå miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård och Levande sjöar och vattendrag. Förbättrade möjligheter att minska miljöpåverkan är därför av stort värde, samtidigt som ansvarsfull användning av vattenskotrar välkomnas.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten har tidigare uppfattat att störning och miljöpåverkan från vattenskotrar främst har att göra med körsättet samt att det ofta är fråga om relativt nya förare med liten eller ingen vana eller kunskap om trafikregler till sjöss. Kraven på förarbevis som infördes våren 2022 togs fram som en reaktion på denna problematik och stöddes av HaV.

Myndigheten delar utredningens bedömning att en vattenskotter är ett fartyg och därmed omfattas av de bestämmelser i det sjörättsliga regelverket som gäller för fartyg. HaV delar även utredningens bedömning att det är mindre lämpligt att reglera ett farkostslag specifikt i det miljörättsliga regelsystemet medan annan sjötrafik regleras i det sjörättsliga regelverket.

Havs- och vattenmyndigheten lämnar synpunkter på de olika förslagen i detalj nedan:

FÖRSLAG 7.2 och 7.3 – Vattenskotterförordningen ska upphävas

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Som HaV rekommenderade redan 2013, tillstyrker vi att förordningen upphävs. Som utredningen konstaterar har förordningen inte tillämpats och kan ur ett EU-rättsligt perspektiv inte heller användas i framtiden då det gått för lång tid sedan den infördes utan att områden pekats ut som tillåtna för vattenskotterkörning, enligt EU-domstolens avgöranden. Myndigheten delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att införa ett nytt generellt förbud mot användning av vattenskotrar av de skäl som redogörs för i avsnitt 8.2. samt att det finns andra typer av vattenfarkoster som medför liknande störningar, vilket motiverar en reglering som är teknikneutral. Samtliga föreskrifter som meddelats med stöd av vattenskotterförordningen bör följaktligen också upphävas samtidigt som förordningen upphävs.

FÖRSLAG 7.4 – Generellt förbud för vattenskotterkörning i naturreservat, med undantag för samhällsviktig verksamhet, i allmän farled eller om länsstyrelsen beslutat om föreskrifter som reglerar användning av vattenskotter i reservatet

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget och lämnar följande synpunkter.

Myndigheten anser att det är ett rimligt och bra förslag att införa ett generellt förbud mot vattenskotterkörning i naturreservat. Utredningen belyser att flera svenska nationalparker redan har föreskrifter som begränsar vattenskotteranvändning. HaV anser dock att även de andra skyddsformerna som övriga nationalparker, biotopskyddsområden och Natura 2000-områden bör bedömas på samma sätt som naturreservat och således omfattas av vattenskotterförbudet. Det finns drygt 100 marina naturreservat och dessa utgör en bråkdel av alla marina skyddade områden (till exempel nationalparker och Natura 2000-områden) och det är rimligt att ett generellt

förbud bör fortsätta gälla även i nationalparker och Natura 2000-områden om vattenskoterförordningen upphävs. Detta för att säkerställa att skyddet av naturvärdena i områdena upprätthålls i väntan på att länsstyrelserna, i de fall de bedömer det lämpligt, reglerar användningen av vattenskoter genom områdesföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen om områdesskydd. Att ha ett generellt vattenskoterförbud för alla stora kategorier av marina områdesskydd skulle även underlätta informationsutskick och förståelse, då alla förare av vattenskotrar inte kan förväntas vara medvetna om skillnaderna mellan de olika typerna, eller vad som gäller om de överlappar.

Genom att begränsa det generella vattenskoterförbudet till att endast gälla naturreservat kommer ett avskaffande av vattenskoterförordningen innebära en betydande försämring i skyddet för värdefulla och känsliga ekosystem i övriga marina skyddade områden då det tidigare varit förbjudet att framföra vattenskotrar enligt vattenskoterförordningen.

FÖRSLAG 7.5 och 7.8 – Länsstyrelsernas bemyndigande att meddela sjötrafikföreskrifter ska utökas och länsstyrelserna ska ges i uppdrag att se över behovet av sjötrafikföreskrifter

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Med den föreslagna breddningen av bemyndigandet blir det möjligt för länsstyrelserna att meddela sjötrafikföreskrifter som begränsar användning av vattenskotrar utifrån till exempel bullerpåverkan för allmänheten eller för att lösa intressekonflikter med övrigt friluftsliv. Det blir även möjligt att utifrån förutsättningarna på platsen bestämma om vattenskotrar bäst regleras genom förbud eller hastighetsbegränsning. Myndigheten delar utredningens slutsatser att bemyndigandet bör utökas.

FÖRSLAG 7.6 – Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska ges möjlighet att meddela föreskrifter om avgifter för handläggning avseende ärenden som rör användning av vattenskotrar eller annan liknande vattenfarkost

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

FÖRSLAG 7.7 – Havs- och vattenmyndigheten ska vägleda om hur sjötrafikförordningen (1986:300) kan tillämpas för att inte oacceptabla störningar för människors hälsa och miljön ska uppkomma till följd av vattenskoterkörning

Havs- och vattenmyndigheten avstyrker förslaget.

HaV anser generellt att det är mindre lämpligt att en myndighet har vägledningsansvaret för tillämpningen av en föreskrift som en annan myndighet har ansvaret för. Havs- och vattenmyndigheten anser att Transportstyrelsen, som har ansvaret för sjötrafikföreskrifterna, bör ha det övergripande ansvaret även för att ta fram vägledning men att detta ska ske i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten i de delar som berör HaV:s ansvarsområden.

FÖRSLAG 7.9 och 7.10 – Antalet brott som ska föranleda återkallelse av förarbeviset för vattenskotrar ska utökas

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Myndigheten välkomnar förslaget att utöka grunderna för återkallelse av förarbeviset för vattenskoter.

FÖRSLAG 7.11 och 7.12 – Transportstyrelsen ska utreda förutsättningarna för ett register för vattenskotrar

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Myndigheten delar uppfattningen att ett register och obligatorisk märkning av vattenskotrar är befogat mot bakgrund av det redovisade resonemanget om hur vattenskotrar i huvudsak används, möjligheter att övervaka samt farkosttypens hastighetsprestanda som medför att den har stora möjligheter att undkomma polis och kustbevakning vid kontroller. Ett register ökar därmed möjligheten att kontrollera efterlevnaden av ordnings- och trafikregler, ökar möjligheten att kunna spåra ägaren till en vattenskotter och försvårar stöld- och häleriförsök.

Dessutom anser HaV att samma resonemang i stort går att använda i argumentationen för att inrätta ett allmänt båtregister, som myndigheten påpekat i tidigare regeringsuppdrag och remissyttrande, med den ytterligare fördelen av det skulle bli betydligt enklare att klargöra ansvar för båtar som övergivits.

FÖRSLAG 7.13 – Transportstyrelsen ska vara ansvarig för att tillhandahålla information om vattenskotrar och gällande regler

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

HaV anser generellt att den myndighet som har ansvar för en föreskrift också bör informera om gällande regler.

Myndigheten vill påpeka vikten av att i denna informationsinsats även informera om var det finns skyddade områden och farleder, samt lokala föreskrifter gällande dessa, så att det blir enkelt att följa reglerna.

Havs- och vattenmyndigheten hänvisar vidare till tidigare lämnade redovisning och yttranden:

- Regeringsuppdrag om vattenskotrar från 2013 (<https://www.havochvatten.se/Havs-och-vattenmyndigheten/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/regeringsuppdrag/regeringsuppdrag/vattenskotrar-2013.html>), som tittar holistiskt på vattenskotterproblematiken
- Yttrande (HaV dnr 02404-2018, Näringsdepartementets dnr N2018/03981/MRT) rörande ålderskrav för framförande av vattenskotter.
- Yttrande (HaV dnr 03687-2020, Näringsdepartementets dnr I2020/02471) rörande förslag på förarbevis för vattenskotter
- Yttrande (HaV dnr 00327-2022, SOU M2021:01) rörande frågor om miljöpåverkan från vattenskotrar

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Jakob Granit efter föredragning av utredaren Jonas Pålsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Mats Svensson, tillförordnade enhetschefen Fredrik Lindgren och tillförordnade enhetschefen Karin Wall deltagit.

Jakob Granit

Jonas Pålsson

Bilagor:

Inga

Kopia till:

havochvatten@havochvatten.se

